

Bedriftsbesøk – Landteknikk Fabrikk AS

Ola Hoff

Uteksaminert fra Meierilinja ved NLH 1982
Driftsassistent ved Trøndelag Meieri avd
Åfjord; TINE FoU; Landteknikk avd.leder
Trondheimskontoret og prosjektssjef.
Daglig leder Landteknikk Fabrikk.

Landteknikk Fabrikk AS er 100 % eid av Landteknikk AS, og har gårdstanker, transporttanker og tilhengere, og spesialprodukter og halvfabrikata til næringsmiddelindustri og annen industri som hovedprodukt. I 2008 hadde fabrikk en omsetning på 108 millioner kroner, skapt til veie av 60 årsverk. De nybygde produksjonslokalene er ganske nøyaktig 5000 m².

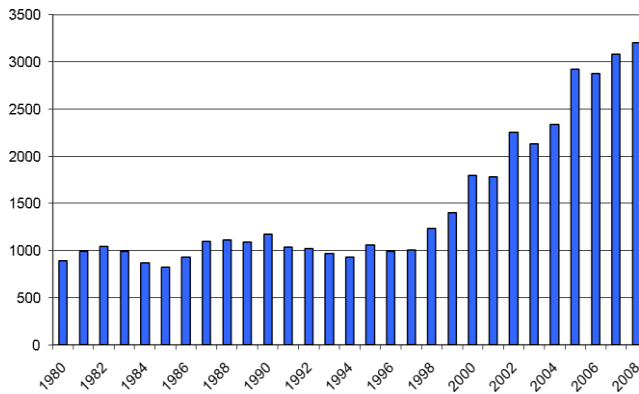
Bedriften har lange tradisjoner, og historien kan føres helt tilbake til 1900 da Eriksens Mek. Verksted ble etablert på Bakklandet i Trondheim. I 1921 fant et eierskifte sted, og “Meierienes Fellesforretning” var en realitet. Familien Berg overtok i 1928, og “Bergs Maskin A/S” ble etter hvert et begrep i meieriindustrien. Bedriften ble overtatt av Landteknikk A/L i 1976, og ble skilt ut som eget datterselskap i 1989. Den siste milepælen fant sted i 2007 da man flyttet fra Lade til Heggstadmoen, sør for Trondheim sentrum.

52 % av omsetningen var siste år knyttet til gårdstanker, mens transporttanker hadde en andel på 19 %. Underleveranser, som er halvfabrikata og stykkproduksjon, hadde en salgsandel på 11 %. Reservedels-/ettermarkedssalget utgjorde 18 % av den totale omsetningen. Når en legger til at TINE er avtager av mellom 80 og 90 % av varene forstår en at Landteknikk Fabrikk er en del av meier-/landbruks-samvirket.

Gårdstanker har vært produsert siden slutten av 60-tallet, og det er produsert til sammen ca 43.000 tanker siden starten. Man antar at ca 15.000 av disse tankene er i bruk, og mange gårdsbruk disponerer flere tanker. Det finnes tanker i ordinær bruk som er over 30 år gamle. Fabrikkenes tanker har i dag volum mellom 1.700 og 10.000 liter, mens gjennomsnittsvolum er 3.200 liter. Alle tankene utstyres med kjølemaskineri, vaskeautomat og styringsenhet med modem for kommunikasjon via GSM-nettet. Stadig flere gårdbrukere anskaffer også en nyutviklet vanntank for oppsamling av energien som frigjøres ved nedkjølingen av melka.

Figur 1 viser utviklingen av tankstørrelsen over de siste 30 årene. Man lå lenge stabilt på en gjennomsnittstørrelse på ca 1000 liter, mens det fra slutten av nittiårene har skjedd vesentlige endringer. Utviklingen i tankstørrelse har en direkte sammenheng med strukturendringene i jordbruket, og etableringen av samdrifter og kvotesalg.

Figur 1: Gjennomsnittlig størrelse på gårdstanker produsert i perioden 1980-2008.

De senere årene har det årlig vært produsert ca 20 chassispåbygg eller tilhengere. Disse har et volum på 14.500 – 19.000 liter. En tank har normalt en levetid på 10 – 20 år, og brukes på 3-4 chassis. I dag kjører ca 300 enheter rundt på norske veier i TINEs tjeneste. For tiden pågår et utviklingsarbeid hvor oppgaven er å flytte mannlukene fra toppen og ned på tankens side. Pilottanken skal leveres til TINE Midt-Norge før jul.

Underleveranseavdelingen har kun ordrestyrt produksjon, og kan i prinsippet levere alt fra den minste komponent til store komplekse enheter. Figur 2 viser laserskjæreren som ble anskaffet ifm flyttingen. Skjæring og knekking av deler til annen industri utgjør en ikke ubetydelig del av aktiviteten.

Figur 2: Bystronic-laser som skjærer opp til 12 mm tykke plater av rustfritt stål.

Grunnlaget for flyttingen av fabrikk ble lagt i 2004, da det ble inngått en intensjonsavtale mellom TINE og Landteknikk. Avtale ga forutsigbarhet, men samtidig ble det synliggjort tydelige forventninger om en positiv prisutvikling på gårdstankene.

Flere ulike scenarier ble vurdert gjennom 2005, bl.a. samarbeid med andre tilvirkere, inklusive produksjon i lavkostland, og rendyrking av gårdstankproduksjonen. Flytting ble utredet, med analyser av markedsmessige forhold, ulike driftsopplegg, investeringsbehov og kostnader til selve flytteprosessen.

I mars i 2006 ble det fattet vedtak i styrene for Landteknikk Fabrikk og Landteknikk om flytting, og i august ble leieavtale inngått med huseier. Vedkommende hadde en ubebygget tomt, og var villig til å reise et bygg tilpasset fabrikkens behov. I oktober ble byggetillatelse gitt fra Trondheim Kommune, og byggingen kom i gang umiddelbart.

7. juli 2007 ble bygget overlevert, i tråd med avtalen, og flyttesjauen ble avsluttet ved utløpet av august. Hoveddelen av flyttinga foregikk i sommerferien, og svært mye var på plass da staben kom tilbake fra ferie tidlig i august. I løpet av november var det etablert tilnærmet normal drift, med en budsjettert og ønsket tidsutnyttelse.

Verkstedbygget er 115 meter langt og 40 meter bredt, med en kontordel på 2 etasjer, hver på 550 m². I prosjekterings-/planleggingsfasen var hovedmålsettingen å få etablert en hensiktsmessig vareflyt, og maskinplasseringen er styrt av dette. Elektriske kabelrør og føringer er i all hovedsak lagt i gulvet, og det er et sprednett for 4 sveisegasser og trykkluft. HMS-aspektet er vektlagt, noe som bl.a. betyr avslag for sveisegasser og slipestøv ved alle arbeidsstasjoner.

Energiforbruk og –kostnader søkes redusert vha gjenvinning fra ventilasjonsluft, og fjernvarme brukes til romoppvarming. Første hele driftsår ble strømforbruket redusert med 1 million kWh (tilsvarende ca 40 % av forbruket) sammenliknet med tidligere år.

Overtagelse skulle som tidligere nevnt skje i starten av juli 2007, og planleggingen av selve flyttinga startet på etterjulsvinteren med mål om raskest mulig innflytting. Produksjonen gikk som normalt fram til 3 uker før sommerferien. Da startet nedpakking og klargjøring, og så mye som mulig var klargjort før hoveddelen av arbeidsstokken gikk ut i ferie. Flytting av produksjonsutstyr og ”ting og tang”, og opprigging i nybygget, foregikk i ferien med bruk av egne krefter. 60 trailerlass måtte til før alt var flyttet. Ved utløp august var de gamle lokalene tømt og nøkkel overlevert huseier.

Samtidig som det ble gitt klarsignal til flytting ble det frigjort investeringsmidler. Det ble investert i ny laser, slipemaskin og høytlager til 6 million kroner. Flyttekostnadene beløp seg til ca 2,5 million kroner, og samlede utgifter blir følgelig mellom 8 og 8,5 million kroner.

Investeringer i utstyr ble anslått å gi en årlig besparelse på 1,2 million kroner, mens tilhold i tilpassede lokaler var beregnet å gi en effektivitetsgevinst på 0,7 million kroner, og reduserte driftskostnader på 1,2 million pr år. De årlige totale gevinstene er i ettertid anslått i være mellom 3,5 og 4 millioner kroner, som er noe over de teoretiske beregningene foretatt i utredningsfasen.

Resultatet av prosessen er en industribedrift, eid av Landbruksamvirket, med styrket konkurransekraft som følge av tilhold i moderne tilpassede lokaler.

Figur 3: Lokalene sett fra mesaninetasjen. Nærmest sarglinje og fordamperplateproduksjon.

